

La urbanització del front marítim de l'Escala

Valors conceptuals i estètics de l'espai públic contemporani

La reforma del front marítim de l'Escala va començar l'any 2014 a partir d'uns dibuixos que l'arquitecte Carlos Ferrater, un barceloní amb fortes vinculacions al municipi empordanès, va oferir a l'Ajuntament. En la seva proposta, plantejava la idea de posar en relleu els valors de l'Escala com a vila marinera de caràcter i com a amfiteatre natural: la seva geografia única, el cap Norfeu, la badia de Roses, les muntanyes al fons amb la presència del Canigó, el poble de Sant Martí d'Empúries, les platges i el passeig marítim. En l'execució de les obres, que es varen enllestir l'any 2017, hi varen intervenir l'equip de Carlos Ferrater, OAB Arquitectura; Núria Ayala, Pep Mariné i Gerard Oliver, arquitectes, i Xavier Frigola, enginyer de camins.

Text > **JOSEP MARIA FORTIÀ RIUS**, doctor en arquitectura

Una visita un dia qualsevol al centre de l'Escala, després d'haver passat pels elements més destacats del nucli, com l'església de Sant Pere, l'Alfolí de la Sal o el patrimoni de Víc-

tor Català, acaba al front de mar, i és en aquest punt on l'espai públic creat per l'equip de Carlos Ferrater acull el visitant d'una manera amable i càlida, oferint un marc per a la passejada i la contemplació d'aquest entorn singular.

Al mateix temps, l'espai públic serveix de plataforma per a les activitats comercials i econòmiques pròpies d'un municipi eminentment turístic, com els nombrosos bars, restaurants, hotels i botigues que

>> *Espai d'aparcament de bicicletes d'acer inoxidable i bancs de formigó.* (Foto: JOSEP MARIA FORTIÀ)

>> L'obra amb l'illa del Cargol de fons. (Foto: GERARD OLIVER)

s'acumulen al llarg de tot el front de mar escalenc.

La reforma del front marítim de l'Escala no ha estat exempta de crítiques. Una plataforma ciutadana en va denunciar l'excés de formigó i l'increment del pressupost original, a conseqüència de la renovació de la xarxa de serveis. La intervenció planteja una operació clara, de línies sòbries, i que incorpora materials naturals amb criteris de geometria fractal i estètica contemporània.

L'actuació es desenvolupa en una seqüència contínua arran del front marítim, però hi podem distingir tres escenaris diferenciats. En primer lloc, el port d'en Perris; en aquest sector, a la banda de llevant del front marítim, és on hi ha més desnivell, uns tres metres, entre la platja i el passeig del Doctor Jesús Maria Isern. La intervenció actua amb els elements del vocabulari bàsic de l'actuació: llambordes de formigó, acabaments de pedra artificial del muret, elements d'acer inoxidable que defineixen una topografia, i un llenguatge propi que es va accentuant a mesura que avancem cap al sector de ponent del front marítim. L'aspecte dels elements d'urbanització és pulcre i amb bons acabats, i volen definir un entorn de geometries netes i referències al llenguatge de la modernitat, allunyat de qualsevol concessió als elements del paisatge tradicional de la pedra, la fusta o la calç.

El segon punt de la intervenció és la punta de l'Escala. Aquest és l'indret amb més càrrega projectual, on prenen més rellevància els elements de

mobiliari urbà, de caràcter minimalista, com la grada, la barana, els bancs o els bàculs d'il·luminació. També en aquest punt és on la intervenció vol marcar les diferències i fins i tot el contrast entre els elements tradicionals existents, com el Monument a la Gent del Mar o els vestigis de l'antic mur del port.

Finalment, el darrer sector de la intervenció és la platja de les Barques i el front històric. Aquí es torna més subtil, a fi de no trencar la fràgil harmonia i el delicat panorama de la platja històrica, amb la vista de l'horitzó i de l'illa del Cargol, i la perspectiva a ponent de la ciutat d'Empúries. Cal destacar la cura en els elements que fan de límit entre els diversos materials i paviments, les bandes d'acer inoxidable, el disseny rigorós dels elements de mobiliari més quotidians, com les rigoles, les vorades, les baranes... tot és de caràcter minimalista i resol eficaçment les necessitats d'un espai públic adaptat a

L'espai públic creat per l'equip de Carlos Ferrater acull el visitant d'una manera amable i càlida, i ofereix un marc per a la passejada i la contemplació d'un entorn singular

les formes de vida i de lleure contemporànies.

Geometria fractal

Com a elements destacats del disseny de l'espai, en primer lloc podem esmentar el joc geomètric amb la geometria fractal i les formes triangulars que l'equip de Carlos Ferrater ja havia experimentat en altres projectes, com en el del Jardí Botànic de Barcelona. A l'Escala, això es concreta en els límits de l'espai de la platja de les Barques o en els acabats de les baranes.

També cal destacar la voluntat d'una homogeneïtat en les textures i els colors, buscant un paisatge urbà uniforme en què cap element no destaca i, en canvi, tot s'integra en una topografia única, que va fluint d'un element a l'altre i forma un embolcall harmònic i equilibrat.

Finalment, cal fer notar també un cert preciosisme en l'elecció dels materials, d'alta qualitat i amb un disseny formal d'una gran sobrietat i elegància, com les grades, els bancs, els bàculs de llum o petits detalls com els forats de la bastida de desguàs dels murets, revestits d'acer inoxidable per dins.

En tot cas, sis anys després d'haver-se enllestit, i amb una pandèmia pel mig que ens va fer redescobrir els valors dels espais urbans oberts, es pot dir que la valoració de la intervenció en el front marítim de l'Escala ha estat molt ben acollida i que avui dia és un marc idoni per a la vida ciutadana i un exemple destacat d'una actuació en línia amb els valors conceptuals i estètics de l'espai públic contemporani.